

40665
GK-122

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
İkili Siyasi İőler Genel M¼d¼rl¼Đ¼-AFGM

Sayı : 92150458-413.20-2014/4502008
Konu : Yazılı Soru Önergesi/Osman
Korutürk/7/40665

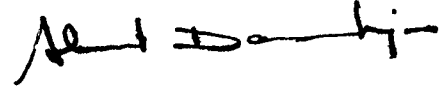
02 Mayıs 2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi: 19.03.2014 tarih ve 43452547-120.00-169659 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın Osman Korutürk'ün İlgi'de kayıtlı 7/40665 esas numaralı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Ahmet DAVUTOĐLU
Dışışleri Bakanı

Ek: 1

Dağıtım:

GereĐi:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

Bilgi:

Başbakanlık

T.C.

DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI

(92150458-413.20-2014/4502008 sayılı yazının ekidir)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN OSMAN KORUTÜRK'ÜN
YÖNELTTİĞİ 7/40665 SAYILI SORU ÖNERGESİNE YANIT**

Soru

Hükümetiniz, uzun yıllardır büyük çaplı bir savaş ve siyasal otorite boşluğu ile mücadele etmekte olan Somali ile ilişkilerini yeni bir yaklaşım gibi takdim etmeye çaba sarfetmekte, Dışışleri Bakanlığı Somali'ye Hükümetinizce önemli miktarda para yardımı yapılmakta olduğunu ilan edegelmektedir. Oysa 1992 yılından bu yana birbirini izleyen tüm T.C. Hükümetleri bu ülkenin normalleşmesine her türlü katkıda bulunmaya çaba göstermişlerdir. Afrika'da Somali ve onun gibi zor durumda bulunan diğer ülkelere yardım yapılması, bu yardımın doğru usullerle ve şeffaf olarak yönetilmesi ve yerinde kullanılmasının sağlanması halinde kuşkusuz Türkiye'nin dış politika ilkeleriyle bağdaşmaktadır. Ancak TBMM Genel Kurulunda 2014 yılı merkezi bütçe görüşmeleri sırasında Sayıştay raporlarının Meclisimize gönderilmemiş olması ve 17 Aralık 2013 tarihinde ortaya çıkan, Hükümetinize mensup dört bakanın karıştığı geniş çaplı yoksuzluk, Hükümetinizin yaptığı kamu harcamaları meyanında yurtdışına gönderilen yardımlar konusunda da kamuoyunun zihninde soru işaretler uyanmasına yol açmıştır.

Bu cümleden olmak üzere halihazır Somali Hükümetinin hesap verebilirliğin çok kuşkuolu olması, bu ülkede normal kanallardan finansal işlem yürürtülmesine imkan verecek bankacılık ve mali denetleme mekanizmalarının bulunmaması, ayrıca Somali Merkez Bankasında 2013 yazında ortaya çıkan büyük yolsuzluk ve zimmet skandalı, bu ülkeye yapılan yardımların yerine ulaştığı konusunda ciddi şüpheler doğmasına yol açacak unsurlar olarak belirlemektedir.

13 Şubat 2014 tarihinde Reuters Ajansı ile 17 Şubat 2014 günkü Fransız Le Figaro Gazetesinin verdikleri ve bunlara aften ulusal basınımıza da yansıyan haberlerde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin Somali'ye önemli miktarda maddi yardımda bulunduğu; yukarıda sözü edilen bankacılık sistemi yokluğu nedeniyle bu yardımın nakit olarak iletildiği ve Türkiye'nin Somali'ye yaptığı yardımı 2013 yılı Aralık ayı itibariyle sebep göstermeden durdurduğu açıklanmıştır. Haberlerin devamında yıllık toplam bütçesi yalnızca 110 milyon dolar olan Somali'ye Türkiye tarafından bugüne kadar ne kadar yardım yapıldığının bilinmediği kaydedilmiş, ancak yukarıda sözü edilen Merkez Bankası skandalına da adı karışmış olan Somali Merkez Bankası eski Başkanı Abdusselam Omar'ın 2013 yılı Haziran ayından Aralık (dahil) ayna kadar T.C. Mogadişu BüyükelçiliĐince kendisine "kutular içinde 100'er dolarlık banknotlar halinde her ay 4.500.000 dolar" nakit verildiğini, bu tediyeinin Aralık ayında kesildiğini söylediği aktarılmıştır. Bu çerçevede:

1) Somali'ye Hükümetiniz döneminde bugüne kadar ülkemizce yapılmış olan yardımın miktarı ne kadardır? Bu yardımın ne kadarlık bir bölümü elden nakit olarak verilmiştir? Yerleşik bankacılık sistemi olmayan bu ülkeye yapılan yardımın kaydı nasıl tutulmakta, mahsubu nasıl yapılmaktadır?

2) Yukarıda kısaca ifade edildiği üzere, geçtiğimiz yıl Somali Merkez Bankasında büyük bir yolsuzluk skandalı patlak vermiş, banka görevlilerinin kendi zimmetlerine usulsüz para aktardıklarının ortaya çıkması üzerine birçok batılı ülke Somali'ye yapmakta oldukları yardımı durdurmuşlardır. Bu duruma rağmen Hükümetiniz Somali'ye yardımı hangi güvenceye dayalı olarak Aralık 2013 tarihine kadar sürdürmüştür? Somali Hükümeti yapılan yardımın eline ulaştığına, nerelerde nasıl kullanıldığına dair Türkiye'ye somut verilere dayalı resmi nitelikte bir hesap vermekte midir? Bu hesap denetiminden geçmekte midir?

3) Türkiye ile halihazır Somali Hükümeti arasındaki yakın ilişkiden hoşnut olmayan El Kaide bağlantılı Eş Şebab Terör Örgütü geçtiğimiz yıl Temmuz ayında Mogadişu Büyükelçiliğimize yönelik olarak üç kişinin ölümü ve dokuz kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan bir saldırıyı üstlenmiştir. Aynı terör örgütü geçtiğimiz haftasonu Türkiye'yi "Somali'nin en büyük düşmanı" ilan etmiş, bunu ülkemizin NATO üyesi olmasına ve "Somali'de Hristiyan çıkarlarına gözetmesine" bağlamıştır. Somali Hükümetine tarafınızdan verilen yardımın bu suçlamayla bir bağlantısı var mıdır? Mogadişu Büyükelçiliğimiz ve personelinin fiziki güvenliği nasıl ve ne ölçüde sağlanmaktadır? Mogadişu'da başka hangi ülkelerin Büyükelçilikleri bulunmaktadır? Bu ülkede bir Büyükelçilik bulundurulmasına karar verilirken, Büyükelçilik personelinin can güvenliği ile ülkemizin bu Büyükelçiliğin varlığından sağlayacağı çıkarların orantısı gerektiği şekilde hesaplanmış mıdır?

Yanıt

Sayın Başbakanımızın 19 Ağustos 2011 tarihinde Somali'ye yaptığı ziyareti takip eden dönemde resmi kurumlarımızın Somali'de icra ettikleri veya halen icra etmekte oldukları faaliyetler, Başbakanlık tarafından 2011 yaz aylarında açılan Somali'ye yardım amaçlı bağış kampanyası sonucunda halkımızın verdiği bağışlarla oluşan bütçeden karşılanmaktadır. Söz konusu bağış kampanyası sonucunda toplanan meblağdan yapılan harcamaların dökümü AFAD Başkanlığından ayrıntılı biçimde temin edilebilir.

Ülkemiz, Somali Federal Hükümeti'nin talebi üzerine, Somali Federal Hükümeti'nin bütçe harcamalarına destek olmak amacıyla 2013 yılı Haziran ve Aralık ayları arasında aylık 4,5 milyon ABD Doları tutarında yardımda bulunmuştur. Söz konusu yardımın dışında Somali'ye nakit yardımda bulunulmamıştır.

Uluslararası bankacılık sisteminin dışında bulunan Somali'de bankacılık hizmeti verilmemektedir. Bahse konu doğrudan bütçe yardımı Mogadişu Büyükelçiliğimiz aracılığıyla Somalili yetkililere usulüne uygun şekilde teslim edilmiştir.

Uluslararası toplum ikili veya başta BM olmak üzere çok taraflı kanallarla Somali'ye her alanda yardım sağlamaktadır.

Somali Cumhurbaşkanı tarafından ülkemizden talep edilen bahsekonu bütçe yardımı, Somali Federal Hükümeti ile varılan mutabakat uyarınca, 2013 yılının Haziran ve Aralık aylarını kapsayan dönemde yapılmıştır. Yardımın kesilmesi veya tek taraflı olarak sonlandırılması gibi

bir uygulama söz konusu değildir. Yardımın ne kadar süre ile yapılacağı hususunda yardım başlamadan önce karşılıklı mutabakata varılmıştı.

Doğrudan yardımımız, T.C. Merkez Bankası'yla yakın işbirliği içerisinde ve mahsubu Somali Merkez Bankası'na gerekli makbuzlar ve ödeme belgeleri karşılığında yapılmıştır. Ödemeler, Somali Merkez Bankası Başkanı, Somali İçişleri Bakanı ve Somali Maliye Bakanı huzurunda yapılmış, ödeme belgelerine adigeçenlerin şahit olarak imzaları alınmıştır.

Somali Federal Hükümeti, tarafımızdan yapılan bütçe desteği çerçevesinde elde edilen kaynakların nerelerde kullanıldığını ayrıntılı olarak Bakanlığımıza rapor etmiştir.

El Şebab, Somali Hükümetine destek veren tüm ülke ve grupları düşman ilan etmekte ve uluslararası toplumun Somali'deki mevcudiyetine saldırı tehdidinde bulunmaktadır. Bahse konu doğrudan yardımın Mogadişu Büyükelçiliğimize düzenlenen saldırı veya diğer tehditlerle bir ilişkisi bulunmamaktadır. El Şebab'ın saldırıdan sonra yaptığı açıklamada da doğrudan yardımımıza yönelik bir atıf yoktur. Saldırının gerekçesi olarak, ülkemizin Somali'ye her alanda verdiği destek gösterilmektedir.

Mogadişu Büyükelçiliğimizin fiziki güvenliği yerel makamlarla işbirliği içerisinde en üst seviyede sağlanmaktadır. Büyükelçiliğimiz yerleşkesinin iç güvenliği Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Harekât Polisleri, dış-çevre güvenliği ise Somali İstihbarat Servisi güçleri tarafından sağlanmaktadır.

Mogadişu'da İngiltere (AMISOM kontrolündeki havaalanı bölgesinde), Yemen, İran, Cibuti, Sudan, Libya, Birleşik Arap Emirlikleri ve Etiyopya Büyükelçilikleri ile Arap Ligi ve IGAD Temsilcilikleri ile Havaalanı bölgesinde BM mevcudiyeti ve AB, ABD ve İtalya irtibat ofisleri bulunmaktadır.